

Inspectierapport

Zorgplicht Primaire Waterkeringen

Waterschap Scheldestromen

Datum: 17 januari 2018

Kenmerk: 141138

Status: definitief

ILT
Water, Producten en Stoffen

Graadt van Roggenweg 500 te Utrecht

Inhoudsopgave

Gegevens van de inspectie	3
1 Samenvatting	4
2 Inleiding	6
3 Uitvoering inspectie	7
3.1 Kader en Basiseisen Zorgplicht Primaire Waterkeringen	7
3.2 Werkwijze	7
3.3 Oordeelsvorming	8
4 Oordelen en toelichting	9
4.1 Inrichting	9
4.1.1 Inrichting op strategisch niveau	9
4.1.2 Inrichting op tactisch algemeen niveau	10
4.1.3 Inrichting op tactisch operationeel niveau	11
4.2 Uitvoering	13
5 Conclusie	15
Bijlage: Basiseisen	16

Gegevens van de inspectie

Waterkeringbeheerder:	Waterschap Scheldestromen
Bezoekadres:	Kanaalweg 1 4337 PA Middelburg
Postadres:	Postbus 1000 4330 ZW Middelburg
Naam lid Dagelijks Bestuur	██████████
Naam lid Directie	██████████████████
Naam contactpersoon:	██████████
Namen inspecteurs ILT:	██████████ ██████████
Periode uitvoering inspectie:	Tweede halfjaar 2017

1 Samenvatting

Namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) vanaf 1 januari 2014 wettelijk belast met het toezicht op de primaire waterkeringen.

De waterkeringbeheerder heeft de wettelijke taak om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten (blijven) voldoen en voor het preventieve beheer en onderhoud te zorgen. De primaire waterkeringen moeten daarvoor regelmatig geïnspecteerd worden om te beoordelen of de fysieke toestand nog in overeenstemming is met de veiligheidseisen.

Voor de uitvoering van de zorgplicht is het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen opgesteld. Het Kader geeft een nadere specificatie van de zorgplicht en onderscheidt een 12-tal activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. De waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar toezicht op te houden.

De ILT maakt in haar toezicht onderscheid in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau wil de ILT zicht krijgen op de vastgelegde bestuurlijke visie en ambities van de waterkeringbeheerder. Op tactisch niveau wil de ILT zich een beeld vormen van de wijze waarop de zorgplicht binnen de organisatie is ingericht en hoe deze ambtelijk wordt aangestuurd. Voor de uitvoering zijn de Basiseisen zorgplicht primaire waterkeringen leidend, die de waterkeringbeheerders zichzelf hebben opgelegd.

Voor de *inrichting* van de zorgplicht primaire waterkeringen, oordeelt de ILT in de volgende algemene termen: geborgd (geen actie nodig), aandachtspunt (verbetering gewenst) of tekortkoming (verbetering noodzakelijk). Voor de *uitvoering* beoordeelt de ILT of aan de Basiseisen wordt voldaan.

Voor het Waterschap Scheldestromen zijn de inspectieresultaten als volgt:

De ILT heeft bij Waterschap Scheldestromen zowel de inrichting als de uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen beoordeeld. De zorg voor de primaire waterkeringen is duidelijk zichtbaar binnen het waterschap en er zijn op veel vlakken initiatieven en veranderingsprocessen gaande om te voldoen aan de eisen. Daarbij wordt een duidelijke slag gemaakt om te komen tot een meer procesgestuurde organisatie waarin ook de PDCA-cyclus terug zal komen. Dit is echter nog niet gerealiseerd. Met name de inrichting van de zorgplicht behoeft verbetering. Dit is door het waterschap onderkend en verbetermaatregelen zijn reeds in gang gezet. Ook in de uitvoering zijn meerdere verbetermaatregelen wenselijk.

Inrichting.

Op strategisch niveau voldoet Waterschap Scheldestromen niet volledig als het gaat om de bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal. Afstemming vindt wel plaats met Rijkswaterstaat, het is echter onduidelijk of er met andere beheerders van aangrenzend areaal afstemming plaatsvindt over mogelijke risico's.

Op tactisch niveau is geconstateerd dat het actueel houden van het keurkwartet niet procesmatig is ingericht. Tevens zijn de procesbeschrijvingen voor het actueel houden van algemene regels en het vergunningbeleid nog niet geïmplementeerd.

Voor de inrichting van de operationele activiteiten zijn er voor alle activiteiten nog verbetermaatregelen nodig. Bij met name de activiteit 'Beheren dagelijkse gegevens kring' en 'Toezicht en Handhaving' geldt dat Waterschap Scheldestromen op vrijwel alle onderdelen van deze activiteiten onvoldoende scoort. Er is nu nog geen sprake van een organisatie c.q. procesinrichting die borgt dat deze activiteiten overeenkomstig het Kader en de Basiseisen kunnen worden uitgevoerd. Waterschap Scheldestromen heeft verschillende verbetermaatregelen in gang gezet zodat een goede uitvoering daadwerkelijk geborgd kan worden.

Uitvoering

In de uitvoering van de zorgplicht zijn onder andere bij 'Beheren dagelijkse gegevens' en 'Bediening waterkerende kunstwerken' aandachtspunten geconstateerd.

Het beheer van de gegevens van de primaire kring bleek niet actueel en volledig te zijn. Voor het bedienen van de waterkerende kunstwerken is gebleken dat binnen Waterschap Scheldestromen per werkgebied verschillend wordt omgegaan met protocollen voor het sluiten van waterkerende kunstwerken. Een duidelijke lijn ontbreekt.

Het evalueren van de processen is bij bijna alle operationele activiteiten nog een aandachtspunt.

De ILT concludeert dat Waterschap Scheldestromen voor de inrichting en de uitvoering van de zorgplicht nog niet in control is. Er zijn op verschillende gebieden aandachtspunten geconstateerd. Verbetermaatregelen zijn reeds in gang gezet, het doorzetten van de ingeslagen weg is noodzakelijk om een inrichting te realiseren waarmee de uitvoering van de zorgplicht ook daadwerkelijk geborgd kan worden. Gezien de aanwezige kennis en betrokkenheid vertrouwt de ILT op een goede afronding van dit proces.

2 Inleiding

Doel van het toezicht

Naar aanleiding van een wijziging van de Waterwet is de Minister van Infrastructuur en Waterstaat vanaf 1 januari 2014 verantwoordelijk voor het toezicht op de primaire waterkeringen. Namens de minister is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met deze toezichtstaak belast.

Het doel van het toezicht op de zorgplicht van de primaire waterkeringen is het bevorderen dat de waterkeringbeheerder voor de inrichting en de uitvoering van haar zorgplichttaken in control is.

De waterkeringbeheerder heeft de wettelijke taak om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten (blijven) voldoen en voor het preventieve beheer en onderhoud te zorgen. De zorgplicht verplicht de waterkeringbeheerder ook om, in de situatie dat de waterkeringen nog niet aan de wettelijke veiligheidsnormen voldoen, beheermaatregelen paraat te hebben om tijdens maatgevende omstandigheden overstromingsrisico's zo goed mogelijk te beperken. Daarvoor dienen de primaire waterkeringen regelmatig geïnspecteerd te worden om te beoordelen of de fysieke toestand nog in overeenstemming is met de veiligheidseisen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 3 beschrijft in het kort de uitvoering van de inspectie. Daarbij wordt uiteengezet naar welke aspecten van de zorgplicht is gekeken en hoe de ILT daarover informatie heeft verkregen. Dit hoofdstuk geeft ook aan op welke wijze de ILT op basis van die informatie tot oordeelsvorming is gekomen.

In hoofdstuk 4 zijn de resultaten van de inspectie bij het Waterschap Scheldestromen weergegeven en zo nodig toegelicht. Hoofdstuk 5 bevat de conclusie van de ILT.

In de bijlage zijn de Basiseisen voor de uitvoering van de zorgplicht opgenomen.

3 Uitvoering inspectie

3.1 Kader en Basiseisen Zorgplicht Primaire Waterkeringen

Als toetsingskader voor het toezicht geldt het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen (maart 2015; hierna het Kader), zoals dat door het directoraat-generaal Ruimte en Water (DGRW) in samenspraak met de waterkeringbeheerders is opgesteld. Voor het operationele niveau zijn de Basiseisen Uitvoering Zorgplicht (hierna Basiseisen) leidend.

Het Kader is een doelvoorschrift en geeft een nadere specificatie van de zorgplicht, zoals in de Waterwet staat vermeld. De waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar intern toezicht op te houden, zodat de risico's worden beheerst.

Samen met de Basiseisen vormt het Kader het uitgangspunt voor het toezicht van de ILT. De Basiseisen hebben de waterkeringbeheerders zichzelf opgelegd en geven de ondergrens aan van de kwaliteit van de uitvoering van de operationele activiteiten.

Het Kader onderscheidt een 12-tal activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. Voor de zeven operationele activiteiten (4, 7, 8, 9, 10, 11 en 12) hebben de waterkeringbeheerders Basiseisen opgesteld.

1. Lange termijn en over de grenzen
2. Juridisch Register Waterstaatswerken
3. Informatiemanagementsysteem
4. Beheren dagelijkse gegevens kering
5. Kennismanagement
6. Verantwoording over resultaten
7. Inspectie van de primaire kering
8. Onderhoud van de primaire kering
9. Vergunningverlening
10. Toezicht en handhaving
11. Bediening waterkerende kunstwerken
12. Calamiteitenzorg

3.2 Werkwijze

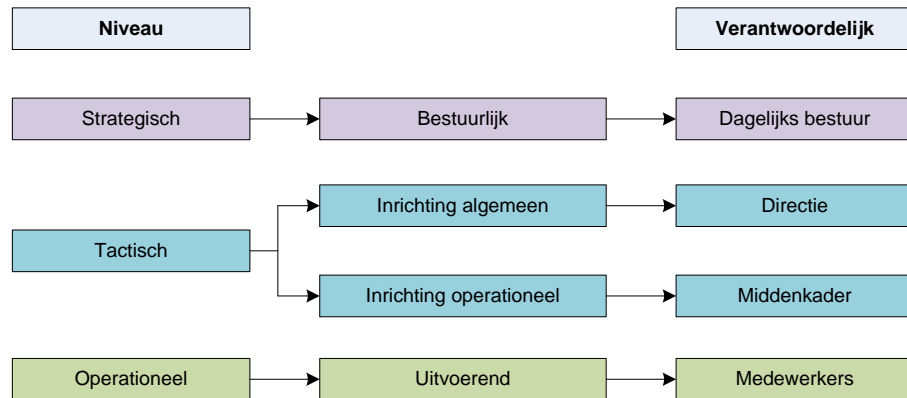
Bij de start van de inspectie heeft de ILT haar werkwijze toegelicht. Ook is een schriftelijke 'Toelichting voor de waterkeringbeheerders' opgesteld, waarin de werkwijze en de wijze van oordeelsvorming zijn uiteengezet. Daarnaast zijn de waterkeringbeheerders in kennis gesteld van de 'Toezichtstrategie van de ILT'. Beide documenten behoren onlosmakelijk bij dit rapport en staan op de internetsite van de ILT.

Om vast te stellen of de waterkeringbeheerder in control is betreffende haar zorgplichttaken voor de primaire keringen, heeft de ILT voor systeemtoezicht gekozen in de vorm van audits met reality checks (interviews en veldinspecties).

De ILT maakt in haar toezicht onderscheid in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau wil de ILT zicht krijgen op de vastgelegde bestuurlijke visie en ambities van Waterschap Schedestromen(WSS). Op tactisch niveau wil de ILT zich een beeld vormen van

de wijze waarop de zorgplicht binnen de organisatie is ingericht en hoe deze ambtelijk wordt aangestuurd. Op operationeel niveau wil de ILT inzicht krijgen in de wijze waarop WSS de zorgplicht uitvoert.

Voor het beoordelen van de inrichting op strategisch en tactisch (algemeen en operationeel) niveau, heeft de ILT aan WSS een aantal vragen gesteld.

Voor de beantwoording van die vragen, het aanleveren van documentatie en het wederhoor is gebruik gemaakt van een webapplicatie.

De inrichting is leidend voor de uitvoering. De Basiseisen voor de uitvoering kunnen als hulpmiddel worden benut voor de inrichting van de processen binnen de organisatie en de daarbij behorende inrichting van de organisatie.

De uitvoering van de hiervoor genoemde zeven uitvoeringsgerichte activiteiten heeft de ILT aan de hand van reality checks beoordeeld. De reality checks zijn uitgevoerd door middel van interviews met betrokken medewerkers en een veldinspectie. Daarbij is vastgesteld of de uitvoering van de zorgplicht door WSS aan de Basiseisen voldoet.

3.3 Oordeelsvorming

Inrichting op strategisch, tactisch algemeen en tactisch operationeel niveau:

Er is sprake van een aantoonbare inrichting als de ILT het op basis van de verstrekte documenten eens is met de positieve beantwoording ('ja') van de vraag/vragen met betrekking tot de inrichting (geborgd).

Wanneer een onderdeel niet aantoonbaar is ingericht, oordeelt de ILT, per onderdeel, in de volgende termen:

- aandachtspunt (verbetering gewenst) of
- tekortkoming (verbetering noodzakelijk).

Uitvoering van de operationele activiteiten:

Er is sprake van een uitvoering die voldoet aan de ondergrens als de ILT op basis van de reality checks heeft vastgesteld dat aantoonbaar aan de Basiseisen wordt voldaan.

Indien niet aan de Basiseisen wordt voldaan, oordeelt de ILT per Basiseis in de volgende termen:

- aandachtspunt (verbetering gewenst) of
- tekortkoming (verbetering noodzakelijk).

4 Oordelen en toelichting

In dit hoofdstuk worden de oordelen met een korte toelichting gegeven over de inrichting van de zorgplicht op strategisch, tactisch algemeen en operationeel niveau en over de uitvoering van de operationele activiteiten. De basis hiervoor wordt gevormd door de antwoorden van WSS op de inrichtingsvragen (de webapplicatie), de beoordeling van ILT van de uitvoering (de Basiseisen) en de bevindingen tijdens de veldinspectie.

De gedetailleerde vastlegging hiervan is, inclusief de reactie in wederhoor van WSS vastgelegd in documenten die in definitieve vorm door de ILT (ambtelijk) aan WSS zijn toegezonden.

4.1 Inrichting

4.1.1 *Inrichting op strategisch niveau*

Voor de inrichting op strategisch niveau hebben de vragen betrekking op de bestuurlijk (vastgelegde) visie en ambities, de bestuurlijke verantwoording en sturing en de bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het strategisch niveau is als volgt:

	Visie en ambitie	Verantwoordelijkheid & sturing	Afstemming aangrenzend areaal
Strategisch niveau			A

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel:

De inrichting op het strategisch niveau van de zorgplicht primaire waterkeringen is bij WSS voor 'Verantwoordelijkheid en sturing' en 'Visie en ambitie' geborgd. Voor 'Bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal', is een aandachtspunt (A) geformuleerd.

WSS rapporteert met ingang van 2016 integraal en publiekelijk over de resultaten van de zorgplicht. De rapportage Zorgplicht 2016 Primaire Waterkeringen geeft een goed en duidelijk beeld van de invulling van de zorgplicht door WSS. Verantwoording vindt mede op deze wijze plaats.

Voor 'Visie en Ambitie' is geconstateerd, dat WSS haar ambitie om te voldoen aan

het kader zorgplicht heeft opgenomen in het Bestuursprogramma en de bijbehorende strategienota. Er is geen totaaloverzicht aanwezig van de beheersmaatregelen zijn getroffen voor dat gedeelte van het areaal dat nog niet aan de veiligheidsnorm voldoet. Wel krijgen de aandachtslocaties extra aandacht bij dijkbewaking en inspecties.

Voor 'bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal' geldt, dat er een bestuurlijke overeenkomst is uit 1992 over de vooroevers met RWS, de toenmalig waterschappen en de Provincie. Met RWS worden de beheer- en versterkingsmaatregelen besproken en teruggekoppeld aan het Algemeen Bestuur. Het is echter onduidelijk of er ook met andere beheerders van aangrenzend areaal afstemming plaatsvindt over mogelijke risico's die veranderingen in aangrenzend areaal kunnen betekenen voor standzekerheid van de primaire keringen van WSS. Dit is een aandachtspunt.

4.1.2 *Inrichting op tactisch algemeen niveau*

Voor het tactisch algemeen niveau zijn vragen gesteld over de samenhang tussen de verschillende activiteiten en de ambtelijke aansturing daarvan, over het evalueren om overkoepelend te beoordelen of de zorgplicht doelmatig is ingericht en wordt uitgevoerd, over het kennismanagement en over de juridische vastlegging van de gegevens van de kering.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het tactisch algemeen niveau is als volgt:

	Samenhang en aansturing	Evaluatie en gevolg geven	Kennismanagement	Juridische vastlegging geg. kering
Inrichting tactisch algemeen				A

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel:

De inrichting van het tactisch algemeen niveau van de zorgplicht primaire waterkeringen is bij WSS geborgd voor 'Samenhang en aansturing', 'Evaluatie en gevolg geven' en 'Kennismanagement'. Voor 'Juridische vastlegging gegevens kering' is een aandachtspunt (A) geformuleerd.

Voor 'Juridische vastlegging gegevens kering' is geconstateerd dat het actueel houden van het keurkwartet niet procesmatig is ingericht. Tevens zijn de procesbeschrijvingen voor het actueel houden van algemene regels en het vergunningbeleid nog niet geïmplementeerd. Dit is een aandachtspunt. WSS heeft dit onderkend en verbetermaatregelen zijn opgenomen in een plan van aanpak.

4.1.3

Inrichting op tactisch operationeel niveau

Voor de zeven uitvoeringsgerichte activiteiten hadden de vragen betrekking op de wijze waarop Waterschap Scheldestromen de organisatie en de werkprocessen heeft ingericht, teneinde de activiteiten in overeenstemming met het Kader en de Basiseisen te kunnen uitvoeren.

Het gaat daarbij om de onderdelen procesbeschrijvingen, procedures en werkinstructies, risico's en prioritering, planning, verantwoording en evaluatie en bijstelling.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het tactisch operationeel niveau is als volgt:

	Procesinrichting	Procedures en Werkinstructies	Risico's (en prioritering)	Planning	Verantwoording	Evaluatie en bijstelling
4. Beheren dagelijkse gegevens	T					
7. Inspecteren	A		A			A
8. Onderhouden	A		A		A	A
9. Vergunningverlening		A		A		A
10. Toezicht en handhaving	A	A	A	A		A
11. Bediening kunstwerken	A		A		A	A
12. Calamiteitenzorg	A	A	A	A		

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel:

De inrichting met betrekking tot het tactisch operationeel niveau van de zorgplicht primaire keringen bij WSS is voor geen enkele activiteit volledig geborgd. Voor enkele activiteiten heeft WSS reeds verbetermaatregelen in gang gezet maar nog niet geïmplementeerd. Het evalueren van de operationele activiteiten en bijstelling op basis van een evaluatie vindt over de gehele linie nagenoeg nog niet plaats.

Voor de activiteit 'Beheren dagelijkse gegevens kering', zijn op alle onderdelen aandachtspunten geconstateerd. De inrichting van deze activiteit schiet op alle onderdelen tekort. Er is geen sprake van een organisatie c.q. procesinrichting die borgt dat deze activiteit overeenkomstig het Kader en de Basiseisen kan worden uitgevoerd. De ILT ziet het totaal aan aandachtspunten als een tekortkoming voor WSS, verbetering is noodzakelijk.

Bij de overige activiteiten zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd.

Voor de activiteit 'Inspecteren' zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- Procesinrichting: WSS heeft nog geen procesinrichting voor de uitvoering van inspecties. Dit is onderkend en verbeteracties zijn reeds belegd.
- Risico's en prioritering: WSS prioriteert de werkzaamheden betreffende 'Inspecteren' niet op basis van een inschatting van risico's.

Bij de activiteit 'Onderhouden' zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- Procesinrichting: WSS heeft nog geen procesinrichting voor de uitvoering van de activiteit 'Onderhouden'. Dit is onderkend en verbeteracties zijn reeds belegd.
- Risico's en prioritering: WSS prioriteert de werkzaamheden betreffende 'Onderhouden' niet op basis van een beschouwing van de risico's.
- Verantwoording: Verantwoording vindt plaats door middel van de P&C cyclus, prestatie-indicatoren zijn echter nog niet bepaald.

Bij de activiteit 'Vergunningverlening' zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- Procedures en werkinstructies: WSS heeft voor de activiteit 'Vergunningverlening' verschillende protocollen en werkinstructies in concept gereed, de laatste stap tot het definitief maken van de werkwijze is echter nog niet gezet.
- Planning: De capaciteit voor het uitvoeren van de activiteit vergunningverlening is nog niet vastgelegd.

Voor de activiteit 'Toezicht en Handhaving' geldt, dat WSS op vrijwel alle onderdelen van deze activiteit onvoldoende scoort. Er is geen sprake van een organisatie c.q. procesinrichting die borgt dat deze activiteit overeenkomstig het Kader en de Basiseisen kan worden uitgevoerd. WSS heeft wel prestatie-indicatoren opgesteld voor deze activiteit.

Voor de activiteit 'Bediening kunstwerken' zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- Procesinrichting: Op operationeel niveau zijn er werkvoorschriften op de locaties aanwezig. Er is echter geen procesmatige inrichting voor deze activiteit uitgewerkt, waardoor met name over de afdelingsoverstijgende werkzaamheden onduidelijkheid bestaat.
- Risico's en prioritering: WSS heeft de risico's die spelen bij de uitvoering van deze activiteit nog niet vastgelegd.
- Verantwoording: Er wordt jaarlijks gerapporteerd door middel van de rapportage zorgplicht over de uitvoering van deze activiteit. Prestatie-indicatoren zijn echter nog niet vastgelegd.

Bij de activiteit 'Calamiteitenzorg' zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- Procesinrichting: De procesinrichting van de inrichting Calamiteitenzorg is nog in bewerking, een concept is aanwezig.
- Procedures en werkinstructies: Naast het Maatregelplan Hoogwater behoren ook andere maatregelplannen tot het proces calamiteitenzorg. Deze ontbreken nog.
- Risico's en prioritering: De risico's die aan de orde zijn bij mogelijke calamiteiten zijn nog niet bepaald, deze dienen nog vastgelegd te worden in de maatregelplannen per scenario.
- Planning: Er is nog geen planning voor het oefenen van de activiteit 'Calamiteitenzorg', deze zal worden opgenomen in een meerjarenplanning

voor alle werkvelden binnen WSS.

4.2 Uitvoering

De Basiseisen (zie bijlage) vormen een uniform kader van en voor de waterkeringbeheerders. Ze beschrijven het minimumniveau voor de uitvoering van de 7 operationele activiteiten en richten zich op de uitvoering van de activiteiten daarvan en maken een normatieve uitspraak door de ILT over de uitvoering van de zorgplicht mogelijk.

Het resultaat van de beoordeling van de uitvoering van de zorgplicht is als volgt:

	Basiseis				
	1	2	3	4	5
4. Beheren dagelijkse gegevens			T	A	
7. Inspecteren			A	A	
8. Onderhouden	A			A	A
9. Vergunningverlening					A
10. Toezicht en handhaving		A			A
11. Bediening waterkerende kunstwerken	A				A
12. Calamiteitenzorg	A	A			

Grijs = voldoet aan Basiseis, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Geel = geen Basiseis geformuleerd

Oordeel:

Voor de uitvoering van de operationele activiteiten voldoet WSS gedeeltelijke aan de Basiseisen. Er zijn echter verschillende aandachtspunten (A) geconstateerd waarvoor verbetering wenselijk is. Zo wordt er over de gehele linie nog niet standaard en structureel geëvalueerd. Tevens heeft de ILT bij de activiteit 'Beheren dagelijkse gegevens' een tekortkoming (T) geconstateerd.

Onderstaand zijn de resultaten weergegeven:

Beheren dagelijkse gegevens kering:

Tekortkoming voor Basiseis 3 is, dat het beheer van de gegevens van de primaire keringen bij WSS niet actueel en volledig is.

Tijdens de velddag op 22 november 2017 is door de ILT en WSS onder andere het visgemaal Prommelsluis bezocht. Het gemaal is eind 2015 opgeleverd. De gegevens van de passage zijn niet verwerkt in de kernregistratie.

Inspecteren:

Aandachtspunt voor Basiseis 3 is, dat er onduidelijkheid bestaat over vervolgcacties voortkomend uit inspecties. Dit betreft zowel de status van uitvoering als wel de verantwoordelijkheid over de te nemen herstelmaatregel.

Onderhouden:

Aandachtspunt voor Basiseis 1 is, dat het voorziene onderhoud nog niet over de gehele linie conform plan en planning wordt uitgevoerd. Bijvoorbeeld het beheer en onderhoud aan drainagesystemen is niet duidelijk belegd maar wordt persoonsafhankelijk uitgevoerd.

Aandachtspunt voor Basiseis 4 is, dat informatieoverdracht van onderhoudsgegevens plaatsvindt door informeel overleg, een heldere structuur en eenduidige registratie ontbreekt nog.

Toezicht en Handhaving:

Aandachtspunt bij Basiseis 2 is, dat bij multidisciplinaire vergunningen het niet formeel geregeld is hoe de verschillende disciplines worden betrokken. De kwaliteitsborging (in het bijzonder het informeren over de beschikbaarheid voor toezicht en de afgifte van vergunningen) is een aandachtspunt. WSS zal de integrale coördinatie van vergunningen meenemen in de verbeterslag van de gehele VTH-keten (Vergunning, Toezicht en Handhaving).

Bediening waterkerende kunstwerken:

Aandachtspunt bij Basiseis 1 is, dat per werkgebied binnen WSS verschillend wordt omgegaan met protocollen voor het sluiten van waterkerende kunstwerken. Daarnaast ontbreekt een duidelijke lijn voor welke kunstwerken deze wel of niet nodig zijn. Ook is het onduidelijk waar het documentbeheer is belegd.

Aandachtspunt bij Basiseis 5 is, dat het onduidelijk is op welke wijze WSS het evalueren van proefsluitingen heeft belegd en welke sluitingen men wel of niet wil evalueren. De proefsluitingen in het voor- en najaar van de keersluis Zierikzee worden standaard geëvalueerd.

Calamiteitenzorg:

Aandachtspunt bij Basiseis 1 is, dat de controle op de aanwezigheid en staat van onderhoud van de noodvoorzieningen pragmatisch en op basis van ervaring van medewerkers wordt ingevuld. De ILT en WSS hebben tijdens de velddag op 22 november 2017 de voorraad op het steunpunt Kerkwerve bekeken. Deze was op orde en in goede staat. Een expliciet vastgelegd voorraadbeheer op basis van vereiste minimale voorraden van noodmaterialen per locatie vindt echter niet plaats.

Aandachtspunt bij Basiseis 2 is, dat er geen vigerend OTO-plan aanwezig is bij WSS. Een plan voor de periode 2018-2021 is echter in ontwikkeling, dan zal ook het periodiek oefenen van de waterkeringstaak worden ingepland. Sinds de fusie van de waterschappen in Zeeland tot het WSS (2011) is er binnen WSS nog geen oefening geweest. Ervaring wordt nu alleen opgedaan tijdens hoogwatersituaties.

5 Conclusie

De ILT heeft bij Waterschap Scheldestromen zowel de inrichting als de uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen beoordeeld. De zorg voor de primaire waterkeringen is duidelijk zichtbaar binnen het waterschap en er zijn op veel vlakken initiatieven en veranderingsprocessen gaande om te voldoen aan de eisen. Daarbij wordt een duidelijke slag gemaakt om te komen tot een meer procesgestuurde organisatie waarin ook de PDCA-cyclus terug zal komen. Dit is echter nog niet gerealiseerd. Met name de inrichting van de zorgplicht behoeft verbetering. Dit is door het waterschap onderkend en verbetermaatregelen zijn reeds in gang gezet. Ook in de uitvoering zijn meerdere verbetermaatregelen wenselijk.

Inrichting.

Op strategisch niveau voldoet Waterschap Scheldestromen niet volledig als het gaat om de bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal. Afstemming vindt wel plaats met Rijkswaterstaat, het is echter onduidelijk of er met andere beheerders van aangrenzend areaal afstemming plaatsvindt over mogelijke risico's. Op tactisch niveau is geconstateerd dat het actueel houden van het keurkwartet niet procesmatig is ingericht. Tevens zijn de procesbeschrijvingen voor het actueel houden van algemene regels en het vergunningbeleid nog niet geïmplementeerd.

Voor de inrichting van de operationele activiteiten zijn er voor alle activiteiten nog verbetermaatregelen nodig. Bij met name de activiteit 'Beheren dagelijkse gegevens kering' en 'Toezicht en Handhaving' geldt dat Waterschap Scheldestromen op vrijwel alle onderdelen van deze activiteiten onvoldoende scoort. Er is nu nog geen sprake van een organisatie c.q. procesinrichting die borgt dat deze activiteiten overeenkomstig het Kader en de Basiseisen kunnen worden uitgevoerd. Waterschap Scheldestromen heeft verschillende verbetermaatregelen in gang gezet zodat een goede uitvoering daadwerkelijk geborgd kan worden

Uitvoering

In de uitvoering van de zorgplicht zijn onder andere bij 'Beheren dagelijkse gegevens' en 'Bediening waterkerende kunstwerken' aandachtspunten geconstateerd. Het beheer van de gegevens van de primaire kering bleek niet actueel en volledig te zijn. Voor het bedienen van de waterkerende kunstwerken is gebleken dat binnen Waterschap Scheldestromen per werkgebied verschillend wordt omgegaan met protocollen voor het sluiten van waterkerende kunstwerken. Een duidelijke lijn ontbreekt.

Het evalueren van de processen is bij bijna alle operationele activiteiten nog een aandachtspunt.

De ILT concludeert dat Waterschap Scheldestromen voor de inrichting en de uitvoering van de zorgplicht nog niet in control is. Er zijn op verschillende gebieden aandachtspunten geconstateerd. Verbetermaatregelen zijn reeds in gang gezet, het doorzetten van de ingeslagen weg is noodzakelijk om een inrichting te realiseren waarmee de uitvoering van de zorgplicht ook daadwerkelijk geborgd kan worden. Gezien de aanwezige kennis en betrokkenheid vertrouwt de ILT op een goede afronding van dit proces.

Bijlage: Basiseisen

Activiteit	Basiseisen uitvoering zorgplicht
Inspectie van de primaire waterkering	<ol style="list-style-type: none"> 1. De inspecties worden conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd. 2. De verkregen inspectieresultaten worden eenduidig vastgelegd. 3. Er worden vervolgacties belegd, indien inspectieresultaten hiertoe aanleiding geven. 4. Het inspectieproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
Onderhoud van de primaire waterkering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorziene onderhoud wordt conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd. 2. Voor het onvoorziene onderhoud zijn de afwegingen ter bepaling van het vervolg herleidbaar en zichtbaar. 3. De vastgestelde vervolgacties voor onvoorzien onderhoud zijn uitgevoerd. 4. Alle relevante onderhoudsgegevens worden actueel in het beheerregister of vergelijkbaar systeem opgenomen. 5. Het onderhoudsproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld .
Bediening waterkerende kunstwerken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken bij hoog water vindt plaats volgens het daarvoor geldende protocol. 2. Er zijn voldoende functionarissen die de sluiting conform protocol kunnen uitvoeren. 3. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd 4. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt periodiek voor het technisch functioneren beproefd en het sluitproces wordt geoefend conform de daarvoor geldende plannen en/of protocollen. 5. Oefeningen en sluitingen bij hoog water worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot aanpassing van de in het protocol beschreven werkwijze.
Calamiteiten-zorg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Periodiek wordt de aanwezigheid en de staat van onderhoud van de noodvoorzieningen gecontroleerd. 2. Er wordt opgeleid, getraind en geoefend volgens een OTO-plan (Opleiden, Trainen en Oefenen). 3. Oefeningen en/of calamiteiten worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot geactualiseerde plannen en/of werkinstructies.
Vergunning-verlening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Activiteiten van derden of de eigen organisatie op, aan of nabij een primaire waterkering is gereguleerd via algemene keurvoorschriften, het projectplan Waterwet ofwel door middel van een vergunning. 2. Toegestane activiteiten, die melding plichtig of vergunning plichtig zijn, zijn eenduidig gedocumenteerd. 3. Bij vergunningen zijn voorschriften gesteld om de veiligheid van de primaire waterkeringen te borgen. 4. Voorschriften voor werken op, aan of nabij de primaire waterkering worden op handhaafbaarheid getoetst. 5. Het proces van het toestaan via de keur of via een vergunning wordt periodiek geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.
Toezicht en handhaving	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van het toezichtplan gericht op <ol style="list-style-type: none"> a. gemelde en vergunde activiteiten (zowel 'tijdens de bouw' als daarna) b. `illegale` activiteiten 2. De toezichthouder beschikt in de taakuitvoering over de volledige vergunning of melding 3. Bij geconstateerde overtreding van voorschriften en ingeval van illegale activiteiten wordt opgetreden conform de eigen handhavingsstrategie. 4. Alle resultaten van toezicht en handhaving worden eenduidig gedocumenteerd. 5. Het proces van toezicht en handhaving wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.
Beheren dagelijkse gegevens Kering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheerregister bevat de kenmerkende gegevens van de feitelijke toestand van de primaire keringen (dijken, kunstwerken, constructies). 2. De gegevens worden gevalideerd voordat ze in het beheerregister worden ingevoerd. 3. De organisatie heeft, conform de door haar gestelde eisen voor actualiteit en volledigheid, haar gegevens bijgewerkt over de kering. 4. Het proces beheren dagelijkse gegevens van de primaire waterkering wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.